

2. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/845
Toplantı Tarihi/Sayısı : 07.08.2025/63
Karar Numarası : 2025/514
Başvuran : E.K.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu ceza infaz kurumunda suya yeterince erişemediği, bu nedenle sağlık sorunları yaşadığı ve revire geç çıkabildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

- 1/11/2022 tarihinde bulunduğu ceza infaz kurumunda su sorununun başladığını,
- Günlük en fazla 2'şer saatlik periyotlarla 7 saati aşmayacak şekilde su verildiğini,
- Kaldığı koğuşun 24 kişi kapasiteli olduğunu ancak bazen 28 kişi kaldıklarını bu nedenle kişi başına daha az miktarda su düştüğünü,
- 2023 yılının Nisan ayında günlük su kullanım süresinin 11 saate kadar çıktığını ancak 13 ve 14 Nisan tarihlerinde su kullanım süresinin 1 saatin altına kadar düştüğünü,
- Bir yıldan uzun süredir mevcut su sorunun çözülemediğini,
- Su miktarının yetersiz olması nedeniyle çeşitli sağlık sorunları yaşadığını,
- Kurumda 30 günde bir revire çıkılabildiğini bu nedenle sağlık sorunlarının zamanında çözülemediğini, iddia etmektedir.

3. Muhatap Kütahya T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

- Kurumun 15/9/2022 tarihinde faaliyete başladığı,
- Kurumun su ihtiyacının yerleşkede bulunan 3 su kuyusundan karşılandığı,
- Mahpuslara sabah 2 saat, öğle 1 saat ve akşam 2 saat olmak üzere toplamda 5 saat su verildiği ve suyun fazla olması durumunda bu sürelerin uzatıldığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

ç. Kütahya İl Özel İdaresi tarafından 12/2/2024 tarihinde su hattının çekilmesi için ihale çalışmalarına başlandığı, 12/3/2024 tarihinde sözleşme imzalandığı ve 2024 yılı Mayıs ayında sürecin tamamlandığı,

d. Her koğuşun revir için muayene gününün olduğu, talebi olanların hekim tarafından muayene edildiği ve acil durumlarda gün şartına bakılmaksızın gerekli önlemlerin alındığı, belirtilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Muhatap Kurumun gün içinde toplam 5 saat su verildiği beyanının doğru olmadığı,

b. Kurumda sabah, öğle ve akşam vakti 1,5 saat su verildiği,

c. Kurum revirine çıkma talepli dilekçelerin İdareden talep edildiği ancak dilekçelerin verilmediği, iddia edilmektedir.

5. Muhatap Kurumdan su sorununa ilişkin güncel durum hakkında talep edilen ek bilgi ve belgede özetle;

a. Kurumda son 1 yıldır kişi başı yıllık olarak 40 metreküp sıcak su ve 75 metreküp soğuk su imkânının sağlandığı belirtilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir... Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. İşkence ve kötü muamele ulusal ve uluslararası mevzuatta mutlak olarak yasaklanmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesine göre; *"Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz."* Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) *"İşkence yasağı"* başlıklı 3'üncü maddesine göre; *"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı yada onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."*

Başvuranın suya yeterince erişemediği iddiasına ilişkin olarak;

13. Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kuralların (Nelson Mandela Kuralları) 18'inci maddesinin birinci fıkrasında; *"Mahpusların kendilerini temiz tutmaları istenir ve bu amaçla kendilerine sağlıkları ve temizlikleri için gerekli su ve tuvalet malzemesi sağlanır."* hükmü yer almaktadır.

14. Su, hem normal yaşamda hem de mahpuslar için temel bir yaşam hakkıdır ve sağlığın, hijyenin ve insan onurun korunmasında hayati bir rol oynamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün "Domestic Water Quantity, Service Level and Health" başlıklı raporunda hane içi kullanım amaçlı su ihtiyacı incelenmiştir. Raporda "Deneyim ve uzman görüşleri, çoğu durumda, temel erişime karşılık gelen günlük 20 litrenin, içme ve yemek pişirmeye ek olarak gıda hijyeni, el yıkama ve yüz yıkama için yeterli olma ihtimalinin yüksek olduğu ..." belirtilmektedir.(Guy Howard, Jamie Bartram, Andrew Williams ve diğerleri, Domestic Water Quantity, Service Level and Health, ikinci baskı; Cenevre: Dünya Sağlık Örgütü, 2020, s. 37.)

15. Uluslararası Kızılhaç Komitesi'nin yayımladığı "Water, Sanitation, Hygiene and Habitat in Prisons" başlıklı raporda özgürlüğünden mahrum bırakılanların kişisel hijyen, içme ve yemek pişirme ihtiyaçları için gerekli asgari su miktarının günde 15 litre olduğu belirtilmiştir (International Committee of the Red Cross (ICRC), Water, Sanitation, Hygiene and Habitat in Prisons, Cenevre: ICRC, 2013, s. 31 ve 47.)

16. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Hapis cezalarının infazında gözetilecek ilkeler"* başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine göre; *"Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin yaşam hakları ile beden ve ruh bütünlüklerini korumak üzere her türlü koruyucu tedbirin alınması zorunludur."*

17. 5275 sayılı Kanun'un *"Hükümlünün barındırılması ve yatırılması"* başlıklı 63'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; *"Oda ve kısımlarda iklim koşulları göz önüne alınarak yeterli yer, ışık, ısıtma, havalandırma ve hijyen sağlanır."* hükmü yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

18. 31083 sayılı ve 29/3/2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “*Hükümlülerin temizliği*” başlıklı 94’üncü maddesinin birinci fıkrasında “*Hükümlülerin kişisel bakım ve temizliklerinin sağlanmasına yönelik tedbirler kurum idaresince alınır.*” hükmü yer almaktadır.

19. Başvuran tarafından; 1/11/2022 tarihinden bu yana Kurumda su sorununun yaşandığı, günlük en fazla 2’şer saatlik periyotlarla 7 saati aşmayacak şekilde su verildiği, 13/4/2023 ve 14/4/2023 tarihinde günlük su kullanım süresinin 1 saatin altına kadar düştüğünü iddia edilmektedir.

20. Muhatap Kurum tarafından, mahpuslara sabah 2 saat, öğle 1 saat ve akşam 2 saat olmak üzere günlük 5 saat su verildiği ve suyun fazla olması durumunda bu sürelerin uzatılabildiği, son 1 yıldır kişi başı 40 metreküp sıcak su ve 75 metreküp soğuk su imkânının sağlandığı belirtilmektedir.

21. Muhatap Kurum tarafından gönderilen belgelerin incelenmesinden; Kütahya T Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu’nun 15/9/2022 tarihinde faaliyete geçtiği, Kurumda su ihtiyacının yerleşke içerisinde bulunan 3 adet su kuyusundan karşılanmakta olduğu, ülke genelinde yaşanan kuraklık ve yağışların azalması sonucunda kuyulardaki su kaynaklarında azalmalar olduğu ve su ihtiyacını karşılama konusunda yetersiz kalması nedeniyle Kurumda barındırılan mahpuslar, lojmanda kalan personel ile jandarma personeline günde en fazla 3 saat su verilebildiği, söz konusu sorunun giderilebilmesi amacıyla su isale hattı çekildiği ve 2024 yılı itibarıyla su sorununun çözüme kavuşturulduğu anlaşılmıştır.

22. Ülke genelinde yaşanan kuraklık nedeniyle su ihtiyacının karşılandığı kuyuların yetersiz kalması nedeniyle Kurum genelinde suya erişim hususunda 2022 ve 2023 yıllarında sorun yaşandığı görülmekte ise de Kurumun girişimiyle isale hattı çekilmesi suretiyle sorunun çözüme kavuşturulması amacıyla geciktirilmeksizin sürecin başlatıldığı ve geç sayılamayacak bir süre içerisinde ilgili mercilerce ihale ve inşaa işlemleri tamamlanarak muhatap Kuruma yeterli miktarda su verilmesinin temin edildiği, sorunun çözülmesinden önceki süreçte yaşanan su sorunundan sadece Kurumdaki tutuklu ve hükümlülerin değil lojmanda kalan Kurum personelinin ve jandarma personelinin de olumsuz şekilde etkilenmiş olduğu, bu süreçte Kurum İdaresince mevcut şartlar çerçevesinde su ihtiyacının karşılanmaya çalışıldığı, bu şartlarda dahi Kurumda mahpuslara sağlanan su imkânının asgari standartların gerisinde olmadığı 13/4/2023 ve 14/4/2023 tarihlerinde su verme süresinin 1 saatin altına düştüğü iddiasının incelenen tüketim raporları sonucunda gerçeği yansıtmadığı anlaşılmıştır.

23. Bu durumda, başvuruya konu dönemde yaşanan su kısıntısının kuraklık sebebiyle mevcut kaynakların yetersiz kalması nedeniyle oluşan zarureten kaynaklandığı, muhatap Kurumca bu dönemde mahpusların su ihtiyacının karşılanması için gerekli tedbirlerin alındığı, makul bir sürede isale hattının tamamlanmasının akabinde de suya erişimde yaşanan kısıtlamaların sona erdiği anlaşıldığından, kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

Başvuranın su eksikliği nedeniyle sağlık sorunları yaşadığı ve revire geç çıkarılması nedeniyle sağlık sorunlarının zamanında çözülemediği iddialarına ilişkin olarak;

24. Mahpuslar kendileri hakkındaki mahkûmiyet veya tutuklama kararı ile hukuken ellerinden alınmayan tüm hakları muhafaza etmektedir (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, para. 2).

25. BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; *"Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin erişilebilir en yüksek bedensel ve ruhsal sağlık standardından yararlanma hakkını tanır."* hükmü ile sağlık hakkı devletler için bağlayıcı bir taahhüt olarak belirlenmiştir.

26. Ayrıca, Anayasa'nın 56'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan; *"Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlar ..."* hükmü ile herkesin sağlık hakkı tanınmakta ve bu hakkın güvence altına alınması devletin sorumluluğu olarak belirtilmektedir.

27. 5275 sayılı Kanun'un *"Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri"* başlıklı 71'inci maddesinin birinci fıkrasında ise; *"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir."* hükmü yer almaktadır.

28. Muhatap Kurumun sunduğu başvuranın sağlık kayıtları incelendiğinde; başvuranın Kurumdaki su eksikliği ile bağlantılı bir sağlık sorunu yaşadığına ilişkin bilgiye rastlanmamıştır. Buna ek olarak, başvuranın Kuruma giriş yaptığı tarihten itibaren çeşitli polikliniklerde muayene edildiği ve tedavisinin sağlandığı görülmüştür.

29. Ceza infaz kurumlarında her koğuş için muayene günü belirlenmesinin olağan bir uygulama olduğu, başvuranın belirli bir sağlık sorununa ilişkin tedaviye erişemediği yolunda bir iddiasının bulunmadığı, her bir koğuşun ayda en az 2 defa hekim muayenesine çıkabildiği, güncel durumda ise Kurumda 2 hekimin bulunduğu ve mahpusların revire daha sık çıkılabildiği hususları birlikte dikkate alındığında; kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

7/8/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Daire Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No: